

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Габриела Белова Белова-Ганева,

ръководител на катедра „Международно право и международни отношения” и декан на
Правно-историческия факултет на

Югозападен университет „Неофит Рилски” – гр. Благоевград

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование
3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право
(Международно право и международни отношения), обявен от Югозападния университет
„Неофит Рилски”, ДВ, бр. 63/01.08.2025 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция, представени от гл.ас. д-р Анна Димитрова Христова – единствен участник в
конкурса

Със Заповед № 1905 от 18.09.2025 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”– проф.
д-р Николай Марин, съм определена за член на научно жури във връзка с конкурс за
заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен в ДВ бр. 63 от 01.08.2025 г., в
професионално направление 3.6 „Право” (Международно право и международни
отношения). На първото заседание на научното жури ми е възложено да изготвя
становище. В изпълнение на заповедта на ректора и на решението на научното жури, като
се ръководя от изискванията на Закона за развитието на академичния състав на Република
България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитието на
академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”, предлагам на вниманието на уважаемите
членове на научното жури следните свои констатации и изводи, както и мотивираното от
тях заключение.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Научната продукция, представена от кандидата гл. ас. д-р Анна Христова, отговаря на характера на обявения конкурс, а именно – международно право и международни отношения. Тя включва публикации в няколко научни направления: (1) проблеми, свързани с изменението на климата и международноправна защита на правото на здравословна околна среда – в рамките на ООН и СЗО, както и на регионално равнище – в рамките на Европейския съюз и Съвета на Европа (представеният хабилитационен труд и публ. № 1,2,5,7,9,12 и 15 от списъка на публикациите); (2) отделни аспекти, свързани със защитата на правата на индивидите и на уязвими групи (в частност, мигранти, жертви, възрастни хора) (публ. №3,4,8,11и 15); както и (3) публикации, посветени на навлизането на новите технологии (лицево разпознаване) и защитата на личните данни (публ. № 6 и 13, 14).

В количествено отношение научната продукция отговаря на изискванията и критериите, залегнали в националните наукометрични показатели за професионално направление 3.6 Право за заемане на академичната длъжност „доцент“ (по всички групи показатели), като по букви Г, Д ги надхвърля, а по буква Е въпреки че не се изискват, са представени 140 т. от участие в национални и международни проекти. Налице е справка, подкрепена от съответните писмени доказателства, като публикациите се разпределят както следва:

- една основна монография **„Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда“**, Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2025 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0426-6, която съответства на установените нормативно (в ЗРАСРБ) изисквания за „монография“, доколкото изследва всестранно и пълно конкретен проблем, и безспорно представлява самостоятелно авторско изследване;
- две статии, публикувани на англ. език съответно през 2017 и 2020 г. в сп. Juridical Tribune и Kutafin University Law Review – издания, реферирани в SCOPUS;
- една студия и тринадесет статии и доклади на български и английски език в сп. „Международна политика“, сп. „Право, политика, администрация “ и други авторитетни издания (годишници, сборници, алманаси) от проведени

конференции в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”, на Института за държавата и правото при БАН, на военната академия „Николае Балческу”, Сибиу, Румъния.

Педагогическата дейност на кандидата също е впечатляваща и достатъчна от количествена гледна точка. Кандидатът д-р Анна Димитрова Христова работи на основен трудов договор като асистент в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” от м. януари 2005 г., като от м. април 2006 г. заема академичната длъжност „главен асистент”. Водила е семинарни занятия по учебните дисциплини: „Международно публично право”, „Право на ЕС” на студентите от редовна и задочна форма на обучение, както и лекционни курсове по избираемите учебни дисциплини: „Дипломатическо и консулско право”, „Екологично право” „Защита на правата на човека” и „Защита на личните данни в ЕС и трети държави” и „Защита на правата на човека през ХХІ век” в магистърска програма „Дипломация, цифрово общество и сигурност” към Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”. От 2020 г. е ръководител на Европейския документационен център към Правно-историческия факултет. Участвала е в редица международни и национални проекти, била е академичен наставник на студенти от Правно-историческия факултет в рамките на проект „Студентски практики”.

През 2006 г. д-р Христова е изнасяла лекции на английски език в рамките на съвместно лятно училище с Тракийския университет „Демокрит”, Комотини, Гърция по програма INTERREG III (Гърция - България). Понастоящем е член на редакционната колегия на сп. „Международна политика”, както и на Българската асоциация за европейски изследвания (БАЕИ), което също следва да се оцени високо и по достойнство.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

- От представените в списъка на кандидата публикации приемам за рецензиране представената монография (**„Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда”**, Благоевград, УИ „Неофит Рилски”, 2025 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0426-6); две статии, публикувани в издания, реферирани в SCOPUS; както и студия и тринадесет статии и доклади на български и английски език в сп. „Международна политика”, сп.

„Право, политика, администрация “ и други авторитетни издания (годишници, сборници, алманаси) от проведени конференции в правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”, на Института за държавата и правото при БАН, на военната академия „Николае Балческу”, Сибиу, Румъния.

Съобразно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане кандидатът има следните наукометрични показатели:

- ГРУПА А. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на тема: „Политиката на Европейския съюз в областта на околната среда (международноправни аспекти)”, диплома № 0113/28.05.2014 г. – 50 точки.
- ГРУПА В. Публикувана монография, която е представена като основен хабилитационен труд – „**Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда**”, Благоевград, УИ „Неофит Рилски”, 2025 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0426-6 – 100 точки. Монографията е задълбочено и самостоятелно изследване в българската международноправна наука, посветено на еволюцията и същността на правото на околна среда. На международноправно ниво проблемът с нормативното уреждане и гарантиране на този вид права придобива все по-голямо значение и е предмет на нови дискусии, подходи и решения.

Актуалността на представения хабилитационен труд се подсилва и от факта, че през 2022 г. Общото събрание на ООН окончателно призна правото на здравословна околна среда като универсално право на човека, което представлява кулминация на повече от петдесетгодишно развитие в тази област. Авторът успешно обосновава необходимостта от комплексен анализ на взаимовръзката между правата на човека и опазването на околната среда, като акцентира върху ролята на местните и регионалните власти в този процес. От теоретична гледна точка, авторът предлага задълбочен анализ на еволюцията на правото на здравословна околна среда от теоретична концепция до признато основно право на човека, макар и в резолюции на ООН. Този анализ проследява развитието на правото през различните му етапи и идентифицира ключовите моменти в неговото утвърждаване. Глава

втора, озаглавена „Изменението на климата и правата на човека” се фокусира върху един от най-актуалните аспекти на екологичните предизвикателства и неговата връзка с правата на човека. Авторът успешно анализира новите инструменти за защита на правата на човека в контекста на климатичните промени и съдебната практика в тази област.

Монографията се вписва в контекста на актуалните дебати за необходимостта от нов подход към екологичните предизвикателства, който да надскочи традиционните граници между международното, европейското и националното право. Този интегриран подход е особено важен в светлината на Целите за устойчиво развитие на ООН до 2030 година и Европейския зелен пакт.

Методологическият подход на монографията се характеризира с научна обоснованост и системност. Авторът използва комбинация от сравнително-правен анализ, исторически подход и функционален метод при изследване на международноправните инструменти. Историческият метод е приложен при проследяването на еволюцията на правото на здравословна околна среда от появата му в международните документи до съвременното му признаване като основно право на човека.

Анализът на съдебната практика и конкретните примери за добри практики обогатява теоретичните изводи с практическо измерение. Авторът успешно съчетава доктриналния анализ с изследване на съдебната практика, което прави изследването особено ценно както за академичната общност. Относно съдебната практика по т.нар. екологични дела (*Agostinho v. Portugal, KlimaSeniorinnen u др.*) авторката справедливо отбелязва: *„В рамките на този „нов“ вид съдебни спорове исковете, основаващи се на правата на човека, се очертават като подходяща стратегия. По тези дела ищците обикновено се позовават на своите основни права на живот, на здраве, на живот в здравословна околна среда и др. Този тип искове дават на съдилищата възможността да играят основна роля в защитата на правата на човека срещу последиците от изменението на климата”*(с.106-110).

Представеният монографичен труд **„Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда”** освен посочените чисто научни приноси за развитие на

международноправната доктрина, има и сериозни **научно-приложни** приноси и би допринесъл за по-доброто прилагане на правото на околната среда.

Монографичното изследване се отличава с богат **научен апарат** (139 бележки под линия), както и библиография, която включва достатъчно източници на кирилица (82) и латиница (178), както и нормативни източници и интернет-ресурси. Представените заглавия показват добри познания на автора в областта на международното публично право, но също така и в областта на правото на Европейския съюз и на съдебната практика на Съвета на Европа.

- По показателите в ГРУПА Г - изискуеми са 100 точки, представени са публикации от кандидата, формиращи 133 точки. Всички статии, които са приложени за рецензиране са насочени към проблемите на международното право и правата на човека, част от тях са по темата на монографията на автора, други са със самостоятелен научен принос. Но всички те показват целенасочената научна дейност на д-р Анна Христова, която заслужава висока комплексна оценка. Цялостната творческа продукция доказва една последователност в научните и педагогическите усилия, въз основата на по-широк тематичен кръг от интереси и оригинален изследователски метод. Не може да не бъде подчертано, че диапазонът на изследванията е разположен в няколко различни направления и обхваща публикации по проблемите на международноправна защита на правото на здравословна околна среда на универсално равнище - в системата на ООН и СЗО, както и на регионално равнище – в рамките на Съвета на Европа и Европейския съюз; със защитата на правата на човека, вкл. на уязвими групи лица (в частност мигранти, жертви, възрастни хора). С особен научен принос са публикациите, посветени на статуса на човешкия ембрион, както и на правата на възрастните хора. Безспорно приносен характер имат и публикациите под № 6,13,14 от представения списък, свързани с правата на човека и навлизането на новите технологии и защитата на личните данни. Д-р Христова последователно поддържа тезата, че международното право трябва адекватно да реагира на тези предизвикателства, като развие и засили защитата на основните права на човека, така че да осигури достойното

човешко съществуване в новите икономически и технологични условия. Авторката споделя възгледа, че правото на здравословна околна среда във вида, в който е гарантирано от международното право, ще продължава да бъде подложено на сериозно изпитание.

- ГРУПА Д - изискуеми са 50, представени за кандидата са 135 точки. Значителна част от цитиранията, представени за рецензиране, са от категорията цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране, вкл. и на англ. език. В този смисъл д-р Анна Димитрова Христова отговаря напълно изискванията на закона и по отношение на последната група наукометрични показатели.
- ГРУПА Е – следва да се отбележи, че не се изискват точки за заемане на академичната длъжност „доцент“, но кандидатът отчита 140 т.

III. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчала на кандидата в свои бъдещи публикации да продължи да се фокусира върху правото на здравословна околна среда като основно право на човека и неотменима част от достойното човешко съществуване. Споделям тезата ѝ, която също представлява приносен момент, че правата на възрастните хора заслужават особено внимание и усилия, насочени към приемане на конвенция за защита на техните права и достойнство, което също претъпява приносен момент в продукцията на гл. ас. д-р Анна Христова.

IV. Заключение

Въз основа на представения монографичен труд и на останалите оригинални научни публикации от страна на кандидата, както и предвид разнообразната педагогическа дейност, заявявам своята еднозначна и ясна положителна оценка и препоръка д-р Анна Димитрова Христова да заеме академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 „Право“ (Международно право и международни отношения) в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“.

26.10.2025 г.

Член на журито: проф. д.н. Габриела Белова

OPINION

by Prof. Gabriela Belova Belova-Ganeva, DSc.

Head of the Department of International Law and International Relations and Dean of the
Faculty of Law and History of the
South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

on a competition for the academic position of ‘associate professor’ in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6 Law (International Law and International Relations), announced by the South-West University “Neofit Rilski”, State Gazette, No. 63/01.08.2025.

Regarding the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production, presented by Chief Assistant Professor Anna Dimitrova Hristova, PhD – the only participant in the competition

By Order No.1905 of 18.09.2025 of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski” - Prof. Nikolay Marin, PhD, I have been appointed as a member of the scientific jury in connection with a competition for the academic position of ‘associate professor’, announced in the State Gazette No. 63 of 01.08.2025, in the professional field 3.6 Law (International Law and International Relations). At the first meeting of the scientific jury, I was assigned to prepare a statement. In fulfillment of the order of the Rector and the decision of the scientific jury, guided by the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of the South-West University “Neofit Rilski”, I offer to the attention of the esteemed members of the scientific jury the following findings, as well as the conclusion motivated by them.

I. Summary data on the candidate’s scientific production and activities

The scientific output presented by the candidate Chief Assistant Professor Anna Hristova, PhD, corresponds to the nature of the announced competition, namely, International Law and International Relations. It includes publications in several scientific areas: (1) problems related to

climate change and international legal protection of the right to a healthy environment – within the framework of the UN and WHO, as well as at the regional level – within the framework of the European Union and the Council of Europe (the submitted habilitation thesis and publ. No. 1, 2, 5, 7, 9, 12 and 15 from the list of publications); (2) individual aspects related to the protection of the rights of individuals and vulnerable groups (in particular, migrants, victims, elderly people) (publ. No. 3,4,8,11 and 15); as well as (3) publications dedicated to the penetration of new technologies (facial recognition) and the protection of personal data (publ. No. 6 and 13, 14).

In quantitative terms, the scientific production meets the requirements and criteria set out in the national scientometric indicators for professional field 3.6 Law to occupy the academic position of ‘associate professor’ (in all groups of indicators), and exceeds them under letters D, E, and under letter F, although not required, 140 points are presented from participation in national and international projects. There is a reference, supported by the relevant written evidence, with the publications distributed as follows:

- a basic monograph “International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, Blagoevgrad, “Neofit Rilski” Publishing House, 2025, 156 p., ISBN 978-954-00-0426-6, which complies with the established regulatory (in the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria) requirements for a ‘monograph’, insofar as it comprehensively and completely examines a specific problem, and undoubtedly represents an independent author’s study;
- two articles published in English in 2017 and 2020, respectively, in the journals Juridical Tribune and Kutafin University Law Review – publications referenced in SCOPUS database;
- one study and thirteen articles and reports in Bulgarian and English in the “International Politics” and “Law, Politics, Administration” journals and other authoritative publications (in yearbooks, collections of papers, almanacs) from the conferences held at the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”, the Institute of State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences, the Military Academy “Nicolae Balcescu”, Sibiu, Romania, etc.

The candidate’s pedagogical activity is also impressive and sufficient from a quantitative point of view. The candidate Dr. Anna Dimitrova Hristova has been working on a basic

employment contract as an assistant at the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski” since January 2005, and since April 2006, she has held the academic position of ‘chief assistant’. She has led seminar classes in the academic disciplines: “Public International Law”, “EU Law” for students of full-time and part-time study, as well as lecture courses in the elective academic disciplines: “Diplomatic and Consular Law”, “Environmental Law”, “Human Rights Protection” and “Protection of Personal Data in the EU and Third Countries” and “Protection of Human Rights in the 21st Century” in the Master’s program “Diplomacy, Digital Society and Security” at the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”. Since 2020, she has been the head of the European Documentation Center at the Faculty of Law and History. She has participated in a number of international and national projects, and was an academic mentor to students from the Faculty of Law and History within the framework of the ‘Student Internships’ project.

In 2006, Dr. Hristova gave lectures in English within the framework of a joint summer school with the Thracian University “Democritus”, Komotini, Greece, under the INTERREG III program (Greece - Bulgaria). She is currently a member of the editorial board of the “International Politics” journal, as well as of the Bulgarian Association for European Studies (BAES), which should also be highly appreciated and treated with dignity.

II. Characteristics of the candidate’s scientific and applied scientific production

- From the publications presented in the candidate’s list, I accept for review the submitted monograph (“International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, Blagoevgrad, “Neofit Rilski” Publishing House, 2025, 156 p., ISBN 978-954-00-0426-6); two articles published in publications referenced in SCOPUS database; as well as study and thirteen articles and reports in Bulgarian and English in the “International Politics” and “Law, Politics, Administration” journals and other authoritative publications (in yearbooks, collections of papers, almanacs, etc.) from conferences held at the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”, the Institute of State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences, the “Nicolae Balcescu” Military Academy, Sibiu, Romania.

In accordance with the requirements of the Law on the State of the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation, the candidate has the following scientometric indicators:

- GROUP A. Dissertation for the award of the educational and scientific degree ‘Doctor’ on the topic: “European Union Policy in the Field of Environment (International Legal Aspects)”, diploma No. 0113/28.05.2014. – 50 points.
- GROUP C. Published monograph, which is presented as the main habilitation work – “International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, Blagoevgrad, “Neofit Rilski” University, 2025, 156 p., ISBN 978-954-00-0426-6 – 100 points. The monograph is an in-depth and independent study in Bulgarian international legal science, dedicated to the evolution and essence of environmental law. At the international legal level, the problem of the normative regulation and guaranteeing of this type of rights is gaining increasing importance and is the subject of new discussions, approaches and solutions.

The relevance of the presented habilitation thesis is also reinforced by the fact that in 2022, the UN General Assembly finally recognized the right to a healthy environment as a universal human right, which represents the culmination of more than fifty years of development in this area. The author successfully justifies the need for a comprehensive analysis of the interrelationship between human rights and environmental protection, emphasizing the role of local and regional authorities in this process. From a theoretical perspective, the author offers an in-depth analysis of the evolution of the right to a healthy environment from a theoretical concept to a recognized fundamental human right, albeit in UN resolutions. This analysis traces the development of the right through its various stages and identifies key moments in its establishment. Chapter two, entitled “Climate Change and Human Rights,” focuses on one of the most pressing aspects of environmental challenges and its relationship with human rights. The author successfully analyzes the new instruments for the protection of human rights in the context of climate change and the case-law in this area.

The monograph fits into the context of current debates on the need for a new approach to environmental challenges that transcends the traditional boundaries between international, European and national law. This integrated approach is particularly important in light of the UN 2030 Sustainable Development Goals and the European Green Deal.

The methodological approach of the monograph is characterized by scientific validity and systematicity. The author uses a combination of comparative legal analysis, historical approach,

and functional method in studying international legal instruments. The historical method is applied in tracing the evolution of the right to a healthy environment from its appearance in international documents to its modern recognition as a fundamental human right.

The analysis of case-law and specific examples of good practices enrich the theoretical conclusions with a practical dimension. The author successfully combines doctrinal analysis with a study of case-law, which makes the study particularly valuable for both the academic community and the general public. Regarding the case law on the so-called environmental cases (Agostinho v. Portugal, KlimaSeniorinnen and others) the author rightly notes: *“Within this ‘new’ type of litigation, claims based on human rights are emerging as an appropriate strategy. In these cases claimants typically invoke their fundamental rights to life, to health, to live in a healthy environment, etc. This type of claim gives courts the opportunity to play a central role in protecting human rights against the effects of climate change”* (pp.106-110).

The presented monographic work “International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, in addition to the above purely scientific contributions to the development of the international legal doctrine, also has serious scientific and applied contributions and would contribute to the better implementation of environmental law.

The monographic study is distinguished by a rich scientific apparatus (139 footnotes), as well as a bibliography that includes sufficient sources in Cyrillic (82) and Latin (178), as well as normative sources and Internet resources. The presented titles demonstrate the author’s good knowledge in the field of public international law, but also in the field of European Union law and the case-law of the Council of Europe.

- According to the indicators in GROUP D, 100 points are required; publications by the candidate are presented, forming 133 points. All articles that have been submitted for review are aimed at the problems of international law and human rights; some of them are on the topic of the author’s monograph, others are with an independent scientific contribution. But all of them show the purposeful scientific activity of Dr. Anna Hristova, which deserves a high comprehensive assessment. The overall creative output proves a consistency in scientific and pedagogical efforts, based on a wider thematic range of interests and an original research method. It cannot be emphasized that the range of research is located in several different

directions and covers publications on the problems of international legal protection of the right to a healthy environment at the universal level - in the UN and WHO system, as well as at the regional level - within the framework of the Council of Europe and the European Union; with the protection of human rights, incl. of vulnerable groups of persons (in particular migrants, victims, elderly people). Of particular scientific contribution are the publications dedicated to the status of the human embryo, as well as the rights of the elderly. Undoubtedly, the publications under No. 6,13,14 from the presented list, related to human rights and the penetration of new technologies and the protection of personal data, are also of a contributing nature. Dr. Hristova consistently supports the thesis that international law must adequately respond to these challenges by developing and strengthening the protection of fundamental human rights, so as to ensure a dignified human existence in the new economic and technological conditions. The author shares the view that the right to a healthy environment, in the form in which it is guaranteed by international law, will continue to be seriously tested.

- GROUP E - 50 are required, 135 points are presented for the candidate. A significant part of the citations presented for review are from the category of citations in monographs and collective volumes with scientific review, incl. those in English. In this sense, Dr. Anna Dimitrova Hristova fully meets the requirements of the law, and with regard to the last group of scientometric indicators.
- GROUP F – it should be noted that no points are required to occupy the academic position of ‘associate professor’, but the candidate scores 140 points.

III. Critical remarks and recommendations

I would recommend that the candidate, in her future publications, continue to focus on the right to a healthy environment as a fundamental human right and an inalienable part of a dignified human existence. I share her thesis, which also represents a contributing point, that the rights of older people deserve special attention and efforts aimed at adopting a convention to protect their rights and dignity, which also represents a contributing point in the production of Chief. Assist. Anna Hristova, PhD.

IV. Conclusion

Based on the presented monographic work and the other original scientific publications by the candidate, as well as considering the diverse pedagogical activity, I declare my unequivocal and clear positive assessment and recommendation that Anna Dimitrova Hristova, PhD take up the academic position of ‘Associate Professor’ in the professional field 3.6 Law (International Law and International Relations) at the Faculty of Law and History of the South-West University “Neofit Rilski”.

26.10.2025

Jury member: Prof. Gabriela Belova, DSc.